

**REPUBLIKA HRVATSKA
ODBOR ZA FISKALNU POLITIKU**

Zagreb, 6. srpnja 2011.

**IZVJEŠĆE O KONSTITUIRAJUĆOJ SJEDNICI ODBORA ZA FISKALNU
POLITIKU
I PRVO STAJALIŠTE ODBORA ZA FISKALNU POLITIKU**

Odbor za fiskalnu politiku osnovan je temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Odbora za fiskalnu politiku od 25. ožujka 2011., a rješenjem Vlade RH imenovani su članovi Odbora za fiskalnu politiku u sastavu:

- dr. sc. DANIJEL NESTIĆ, predstavnik Ekonomskog instituta Zagreb
- dr. sc. VJEKOSLAV BRATIĆ, predstavnik Instituta za javne financije
- dr. sc. ANTE ŽIGMAN, predstavnik Hrvatske narodne banke
- mr. VESNA KASUM, dipl. oec., predstavnica Državnog ureda za reviziju
- dr. sc. LAJOŠ ŽAGER, predstavnik Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
- prof. dr. sc. NIKŠA NIKOLIĆ, predstavnik Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Splitu
- prof. dr. sc. HRVOJE ARBUTINA, predstavnik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Predsjednica Odbora za fiskalnu politiku i ministrica financija mr. sc. Martina Dalić sazvala je 6. srpnja 2011. prvu konstituirajuću sjednicu Odbora za fiskalnu politiku sa sljedećim dnevnim redom:

1. Upoznavanje sa zadaćama i načinom rada Odbora za fiskalnu politiku uz komparativan prikaz rada fiskalnih odbora u drugim zemljama
2. Prijedlog poslovnika o radu Odbora za fiskalnu politiku – usuglašavanje i donošenje
3. Rasprava o metodologiji izračuna fiskalnog salda radi primjene i praćenja fiskalnih pravila utvrđenih Zakonom o fiskalnoj odgovornosti
4. Zaključak i smjernice za daljnji rad.

Sjednici su prisustvovali svi članovi Odbora za fiskalnu politiku (dalje u tekstu: Odbor).

1. Odbor je kao svoju zadaću prihvatio razmatranje i procjenu primjene fiskalnih pravila u skladu s Odlukom Vlade RH, odnosno:

- razmatranje i procjena primjene fiskalnih pravila utvrđenih Zakonom o fiskalnoj odgovornosti u prijedlogu državnog proračuna za proračunsku godinu i projekcija za sljedeće dvije godine te prijedloga financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna
- razmatranje i procjena primjene fiskalnih pravila utvrđenih Zakonom o fiskalnoj odgovornosti u prijedlogu izmjena i dopuna državnog proračuna i prijedlogu

izmjena i dopuna financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna

- razmatranje i procjena primjene fiskalnih pravila utvrđenih Zakonom o fiskalnoj odgovornosti u prijedlogu polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila
- razmatranje i procjena dokumenata koje donosi Vlada Republike Hrvatske, a vezani su uz proces izrade državnog proračuna i projekcija
- razmatranje i procjena mjera unapređenja učinkovitosti i održivosti sustava javnih financija.

U izmijenjenim gospodarskim okolnostima s naglaskom na potrebu za jakom fiskalnom konsolidacijom uvođenje jasnih pravila fiskalne odgovornosti i upravljanja proračunskim rezultatom postavlja se kao imperativ, a Odbor će svojim stručnim i nepristranim radom te objavama svojih stajališta na internetskim stranicama Ministarstva financija osnažiti primjenu pravila i osigurati njihovu dodatnu vjerodostojnost.

Zakonom o fiskalnoj odgovornosti koji je stupio na snagu 1. siječnja 2011. uvedena su fiskalna pravila u okviru kojih Vlada RH utvrđuje i provodi svoju fiskalnu politiku.

Fiskalna pravila definirana ovim Zakonom podijeljena su na dva dijela. Prvi dio usmjeren je na provođenje fiskalne konsolidacije u narednim godinama s ciljem smanjivanja državne potrošnje. To će se postići smanjenjem ukupnih rashoda općeg proračuna, izraženih udjelom u procijenjenom bruto domaćem proizvodu, za najmanje 1 postotni bod na godišnjoj razini. Smanjenje će se provoditi do trenutka kada će primarni fiskalni saldo općeg proračuna u nominalnom iznosu biti jednak nuli ili pozitivan. Primarni fiskalni saldo općeg proračuna je razlika između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda općeg proračuna umanjениh za rashode za kamate općeg proračuna. Time se zaključuje prvo fiskalno pravilo što je u skladu s mišljenjem međunarodnih institucija da je potrebna inicijalna konsolidacija prije uvođenje dugoročnog fiskalnog pravila.

Drugi dio odnosi se na očuvanje održivih fiskalnih pozicija i rezultata provedbe fiskalne konsolidacije na način da se dugoročno cilja ciklički prilagođeni primarni fiskalni saldo općeg proračuna na razini nula ili u pozitivnom iznosu s direktnim utjecajem na stabilizaciju i smanjivanje udjela javnog duga u bruto domaćem proizvodu. Ciklički prilagođeni primarni fiskalni saldo je fiskalni pokazatelj razlike prihoda i rashoda bez kamata u uvjetima kada postoji jednakost stvarnog i potencijalnog bruto domaćeg proizvoda izračunat primjenom metodologije Europske središnje banke (European Central Bank - ECB) uz ocjenu odstupanja od potencijalnog bruto domaćeg proizvoda pomoću HP filtera. Ovo pravilo omogućuje da u uvjetima u kojima je gospodarski rast iznad potencijalnog rasta, rashodi ne bi smjeli porasti na temelju prihoda, koji iz te razlike proizlaze, a u obrnutom slučaju rashodi ne bi trebali toliko pasti, koliko bi to stvarna razina prihoda sugerirala.

Na temelju Zakona o fiskalnoj odgovornosti Vlada RH je 16. lipnja 2011. usvojila Uredbu o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila. O primjeni fiskalnih pravila izvještavat će se polugodišnje i godišnje uz polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju državnog proračuna. Proračun za 2012. godinu, kao i projekcije za 2013. i 2014. izrađivat će su u skladu s fiskalnim pravilom. Prvi polugodišnji izvještaj o primjeni fiskalnih pravila sastavlja se do 5. rujna 2012., a prvi godišnji izvještaj o primjeni fiskalnih pravila za 2012. do 1. svibnja 2013.

2. **Članovi Odbora usvojili su Poslovnik o radu Odbora za fiskalnu politiku** kojim se uređuje način rada i odlučivanje Odbora. Poslovnik predviđa i imenovanje zamjenika predsjednice Odbora. Za zamjenika predsjednice Odbora izabran je dr. sc. Ante Žigman, predstavnik Hrvatske narodne banke. Zamjenik predsjednika ima prava i obveze predsjednika samo ako je predsjednica Odbora spriječena u obavljanju svoje funkcije.

3. Budući da je ključna zadaća Odbora praćenje primjene fiskalnog pravila, Odbor se **izjasnio oko vrste metodologije po kojoj će se izračunavati fiskalni saldo i pratiti primjena fiskalnog pravila. Članovi Odbora stajališta su da prednost u odabiru metodologije treba dati međunarodno usporedivom pokazatelju i odlučeno je da će se fiskalno pravilo utvrđeno Zakonom o fiskalnoj odgovornosti izračunavati i pratiti prema ESA 95 metodologiji.** Kako se fiskalno pravilo primjenjuje na općem proračunu, temeljem ESA 95 metodologije utvrđuje se i obuhvat općeg proračuna koji uključuje državni proračun i izvanproračunske korisnike državnog proračuna (Hrvatske ceste, Hrvatske vode, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Agencija za upravljanje državnom imovinom, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost), proračune jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i izvanproračunske korisnike proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (županijske uprave za ceste).

Međunarodne metodologija prema kojima se provodi izračun fiskalnog salda su:

- *Government Finance Statistics (Statistika državnih financija), GFS 1986*
- *Government Finance Statistics (Statistika državnih financija), GFS 2001 i*
- *European System of Accounts (Europski sustav računa), ESA 95.*

Ministarstvo financija kao matična institucija za vođenje statistike i izvješćivanje o fiskalnim rezultatima pojedinih razina državne vlasti od 2004. fiskalne podatke iskazuje u skladu s metodologijom GFS 2001 te u svojim redovitim publikacijama (mjesečno i godišnje izvješće) za mjeru fiskalnog salda uzima neto pozajmljivanje/zaduživanje. Uz navedeno, Ministarstvo financija za potrebe izvješćivanja Eurostata i Europske komisije izrađuje godišnje fiskalne podatke u skladu s metodologijom ESA 95 te u izračun fiskalnog salda uključuje preuzeta jamstva i dug umirovljenicima.

Uz navedene međunarodno priznate metodologije koriste se i druge metodologije. Tako primjerice Ministarstvo financija u svim važnijim dokumentima, od smjernica ekonomske i fiskalne politike, državnog proračuna i projekcija, polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna, iskazuje fiskalni saldo po računskom planu u skladu sa Zakonom o proračunu. Hrvatska narodna banka razvila je svoju metodologiju koja je najbliža GFS 1986.